

Univerzita Pardubice, Fakulta restaurování
570 01 Litomyšl, Jiráskova 3
OPONENTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE 2012
RESTAUROVÁNÍ MALBY NA PAPIŘE A ZHOTOVENÍ TECHNOLOGICKÉ KOPIE

TÉMA: 1/ Papírová díla související se stavebními konstrukcemi a jejich průzkum včetně vyhotovení katalogu poškození. Metodika odstraňování degradačních projevů papírových děl, souvisejících se stavebními konstrukcemi.

2/ Restaurování transferované malby (pracovně označené jako tapeta č. 2) ze souboru dvou dochovaných maleb od neznámého autora (nesignováno a nedatováno) ze stropu salonu blíže k oknům, zámek v Dobřenicích čp. 7, majitelka p. Karla Katschnerová, malba vodou rozpustnými barvami (pravděpodobně tempera) na papírové podložce, původně nalepené na omítkách rovného stropu, dílo je zapsaná kulturní památka, rozměry 2680 x 135 x 1820 x 1955 x 105 mm.

Tvorba technologické kopie v měřítku 1 : 1, určení techniky a technologické výstavby původní malby podle restaurované malby (tapeta č. 2).

STUDENTKA: Martina Goliková

OPONENT: Josef Čoban, akad.mal.a restaurátor

1/ Předmětem hodnocení je teoretická část bakalářské práce studentky Martiny Golikové, v níž měla za úkol: identifikovat a vyhodnotit poškození papírových děl napojených na stavební konstrukce - tedy díla nemovitá, podle možností vyhotovit katalog poškození a k těmto problémům přiřadit metodiku záchrany a preventivní péče poškozených předmětných děl.

Studentka se snažila v bakalářské práci vytipovat frekventovaná díla a charakterizovat jejich způsoby spojení se stavbami. Zde se možná mohla zmínit o nejhojnější skupině, a to plastických papírových architektonických prvcích (tzv. papírmaš). Dále se pokusila úspěšně charakterizovat poškození papírových artefaktů a jejich příčiny. Domnívám se, že nejlepší a názorné příklady lze nalézt na konkrétních příkladech v katalogu poškození s fotodokumentací. To, že bylo možné využít pouze příkladů z omezeného množství památkových objektů není vůbec na škodu, protože ve zpracování této problematiky lze navázat na takto úspěšně zahájený projekt. Studentkou soustředěné informace jsou zpracovány přehledně, věcně, systematicky a budou přínosem i pro obor historických výtvarných technologií.

Jistou výhradu mám k přílišné obsáhlosti kapitoly Metodika odstraňování degradačních projevů papírových děl, souvisejících se stavebními konstrukcemi, kde se pochopitelně jedná především o rešerši z odborné literatury a tisku.

Studentka tento zadaný a velmi náročný úkol splnila bezezbytku.

2/ Předmětem hodnocení této praktické části bakalářské práce je zadáním vymezená část náročných restaurátorských prací, provedených v rámci rehabilitování dochované nástropní výzdoby salonu v zámku v Dobřenicích od neznámého autora (nedatováno -pravděpodobně z doby před poslední větší rozsáhlou úpravou zámku v roce 1916). Restaurování neodborně demontovaného úseku malby (tapeta č.2) a následná instalace díla na původní místo byly termínově značně omezené požadavky majitelky objektu ke konci roku 2011. Restaurování měla studentka Martina Goliková provést podle zadání, kterým je schválený Restaurátorský záměr Mgr. art. Veroniky Kopecké, vedoucí závěrečné práce (viz Příloha č. 4) z 11.2.2011 tak, že tato konkrétní samostatná praktická práce musí spoluvytvářet jednotné dílo, sestávající se z této tapety č. 2 a další transferované malby, kterou samostatně restaurovala studentka IV. ročníku Eliška Sklenářová (tapeta č. 1).

Kladně hodnotím, že se studentka snažila podle zadání práce dodržet technologickou, materiálovou a výtvarnou jednotu při restaurování malby na papírové podložce, protože obě výše zmíněné praktické bakalářské práce v akademickém roce 2011 -2012 měly následně, po doplnění kopiemi, tvořit jednotnou výzdobu stropu salonu.

Protože jsem jako oponent byl přizvaný až k posouzení ukončeného restaurátorského díla, mohu hodnocení zásahů provést pouze na základě předložené fotografické dokumentace; domnívám se, že byly provedeny šetrně a zdrženlivě, a to po vyhodnocení standardních neinvazivních, sondážních a laboratorních průzkumů nosné podložky včetně druhotného podlepu makulaturou, podkladových i malířských vrstev a retuší. Pracovní postupy se shodují s návrhem na restaurování, schváleným NPÚ, územní odborné pracoviště v Josefově a odborem kultury magistrátu města Hradec Králové.

Všechny metody a materiály použité pro restaurátorský zákrok jsou zcela v souladu se současnými poznatky v oboru a vhodným způsobem je kombinováno použití klasických ověřených materiálů s materiály novými. Z technologického hlediska by si podrobnější vysvětlení zasluhovalo použití dvou druhů pomocných konzolidantů barevných vrstev (Tylose MH 6000 a želatina).

Studentka splnila tento zadaný a velmi náročný úkol v určeném rozsahu (včetně adjustování díla na původní místo na stropě salonu v zámku Dobřenice) a k výsledku restaurování transferované malby (tapeta č.1) mám pouze připomínku, týkající se retuší. Domnívám se, že některé imitativní retuše defektů malby (projevují se jako světlé v inkarnátech, na textilní pásce a květinové girlandě) měly být lokálně potlačeny lazurami, už s ohledem na imitativní způsob retuší na pozadí malby a doplňcích.

Restaurátorská dokumentace je zpracovaná podle požadavků Fakulty restaurování Litomyšl; obsahuje všechny náležitosti jako dokumentace podle vyhlášky k zákonu o státní památkové péči a plně dostačující fotodokumentace je zpracovaná systematicky-vedle nezbytných celků a důležitých detailů zaznamenává na několika vybraných úsecích charakteristické defekty se všemi důležitými pracovními postupy a výsledky restaurování. Upozorňuji na to, že některé záběry (především celků) by měly mít formát nejméně 13x18 cm a větší. Vypovídací hodnoty tisků a především malých formátů z důvodů neostrosti nejsou zcela dostatečné, což částečně snižuje informační hodnotu fotodokumentace restaurátorského zásahu. Další výtka se týká prezentace fotodokumentace neinvazivního průzkumu; fotografie UV luminiscence a IR reflektografie nejsou doplněny záběry v normálním osvětlení, chybí fotografie míst odběru vzorků k laboratornímu průzkumu. Některé fotografie celků i detailů nejsou identicky orientované např. pohledy na líc a rub. Protože fotodokumentace není doplněná grafickou lokalizací jednotlivých záběrů na celku, případně přesnou písemnou informací v popisce, je tím snížena informační hodnota záběrů. Dále chybí důležité informace o papírové nosné podložce; její gramáž po odstranění nepůvodního polepu rubu (tento byl pravděpodobně spíše vyrovnávací a separační vrstvou na omítce před nalepením vlastní malby na papírové podložce) a jaká je velikost největšího neděleného dílu papírové podložky.

Předmětem dalšího hodnocení je druhá praktická část bakalářské práce studentky Martiny Golikové, kdy měla za úkol vyhotovit technologickou kopii malby podle restaurované tapety č. 2, a to na základě vyhodnoceného a zkompletovaného průzkumu temperové malby na papíru, sejmuté ze stropu salonu zámku v Dobřenicích - její podložky, podkladu malby, použitých a laboratorním průzkum identifikovaných pigmentů a barviv - osobních zkušeností, získaných při restaurování původní malby a experimentálně ověřených závěrů pomocí dílčích materiálových rekonstrukcí, které v bakalářské práci provedla studentka Eliška Sklenářová.

Oceňuji, že studentka Martina Goliková zkušebně realizovala materiálové kopie na papírových podložkách malých formátů a na závěr vyhotovila technologickou kopii v měřítku 1 : 1 restaurované malby (tapety č. 2). Tuto kopii instalovala na strop salonu zámku jako náhradu části chybějící výzdoby.

Při hodnocení výsledku jsem přihlédl k tomu, že majitelka zámku v Dobřenicích požadovala při instalování kopie na strop salonu částečné imitování přirozených stop stáří podle restaurované původní malby (např. patiny, stop po působení plísní apod.).

Zadání této druhé části praktické bakalářské práce splnila studentka beze zbytku.

Navrhuji celkové hodnocení této bakalářské práce známkou velmi dobře s vědomím, že zadaný úkol byl pro studentku Martinu Golikovou náročný časově, organizačně i složitostí, zvláště při restaurování a instalování malby na místo. Mimo demontáž malby ze stropu řešila studentka při restaurování prakticky všechny možné problémy, vyskytující se na takovém rozměrnějším díle, jež lze charakterizovat jako nemovitou památku. Stav

malby na papíru po neodborném sejmutí ze stropu salonu, rozsah i množství konzervačních a restaurátorských zásahů na malbě s papírovou podložkou, technologická, technická a materiálová složitost, se odrazila i na celkové náročnosti restaurátorského zásahu, jež jak se domnívám, odpovídá požadavkům kladeným na závěrečnou bakalářskou práci. Oceňuji úsilí ke splnění podmínek zadání restaurátorských prací na jednotný přístup i výsledek se studentkou Eliškou Sklenářovou, která pracovala na další sejmuté malbě. Na celkové hodnocení bakalářské práce měly vliv výše uvedené připomínky k jednotlivým částem bakalářské práce a zpracování dokumentace vlastního restaurování.

Bakalářskou práci studentky Martiny Golikové doporučuji k obhajobě.

V Praze 10.09.2012

Josef Čoban, akad.mal.a restaurátor